A°. 1832. N°. 20.

De uitgave van deze Courant geschiedt des Woensdags en Zaturdags, bij de GEZUSTERS SERRES. Het abonnement is ƒ 9,95 per Jaar.

Advertentiën worden aangenomen tegen 25 cents elken regel, mits op een zegel van 75 cents geschreven. Bijdragen zullen met dankbaarheid ontvangen worden.

SURINAAMSCHE COURANT.

ZATURDAG, DEN 10den MAART.

PARAMARIBO.

ALGEMEENE SECRETARIJ.

Den 7 Maart 1832.

Alzoo de navolgende personen, zich bij rekeste aan den Hoogen Raad der Nederlandsche West-Indische Bezittingen hebben geadresseerd, met verzoek om Brieven van Vrijdom voor de na te melden Slaven, te weten:

JOHANNES VOS, voor het kind GIJSBERTUS ANDRIES, hem in eigendom toebehoorende.

AUGUST CAREL KLEINE, voor het Mulatte kind MARIANNE, hem in eigendom toebehoorende.

ANDRIES HEIJSYLIED en THEODORUS SAMUEL VIGELANT, in kwaliteit als Executeuren des Boedels wijlen JOHANNES THEODORUS VAN MAARZEN, voor de Musticin ESTHER, aankomende opgemelden Boedel; — en

JOHAN AUGUST VOIGT, voor de Negerin CERIE, hem in eigendom toebehoorende.

Zoo is het, dat de Hooge Raad goedgevonden heeft, alvorens op die verzoeken te disponeren, op te roepen al degenen, welke vermeenen mogten eenige redenen te hebben, zich daartegen te verzetten, om binnen *zes* weken, na de dagteekening dezer, hunne schriftelijke oppositie ter Algemeene Secretarij in te dienen; zullende bij gebreke van dien, nadat gemelde termijn zal zijn verstreken, de verzochte Brieven van Vrijdom worden uitgereikt.

De Algemeene Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

ADVERTENTIËN.

N. L. BRAAM, Exploicteur bij den *Hove van Civile en Criminele Justitie dezer Kolonie*, zal op Vrijdag den 16 Maart 1832, des morgens den Klokke Negen uren, ter Kastelenije van het *Hof van Civile en Criminele Justitie*, publiek, bij Executie verkoopen:

Het *HUIS* en *ERF*, gelegen aan de *Klipsteenenstraat*, bekend onder Lr. C. N°. 19, aankomende de Weduwe A. E. POLAK.

Paramaribo, 9 *Maart* 1832.

GETROUWD:

HENRICUS BERNARD

EN

JOHANNA CHARLOTTA SCHMIDT.

PARAMARIBO, 7 MAART 1832.

Aan Boord van het Schip *Maria*, Kapt. A. HULSEN, bevinden zich 2 korven en 1 kist Aardewerk, gemerkt M. F.; waarvan den Eigenaar verzocht wordt, tegen betaling der Vracht en kosten dezer Advertentie, zich ter afhaling aan te melden binnen de tijd van 14 dagen.

Paramaribo, 10 *Maart* 1832.

A. SALOMONS, zal aanstaande Dingsdag, ten 9 uren, op Vendu verkoopen, voor rekening den Boedel van wijlen den Heer A. MALMBERG Az.:

Eenige Goederen, en twee Neger-jongens, met namen: JOHANNES en KAREL.

Alsmede eenige Planken en Houtwaren, liggende op het Erf, aan de *Saramacca straat*, van gemelden Boedel.

Voorts nog een partij Houtwaren, liggende op de Plantagie *Nieuw Roeland*. — De lijst van gemelde Houtwaren, ligt ter *visie* bij voornoemde Vendumeester.

CHARLOTTE LOUISA RUNNELS, benevens de Kinderen VICTORIA RUNNELS en PETRONELLA SMIT, zijn voornemens deze Kolonie te verlaten.

SCHEEPSTIJDINGEN.

Binnengekomen.

Den 7den dezer, de Nd. Am. Brik *Gipsey*, Kapt. JAMES ROWEN, van Boston.

Uitgeklaard.

Den 5den, het Schip *Maria Agnita*, Kapt. J. A. WEITENBOSCH, naar Rotterdam; lading: 147 vaten Suiker, 126 Balen Schoone Katoen, 2 dito vuile katoen, 387 ponden oud Koper.

NIEUWSTIJDINGEN.

In het *Journal d'Anvers* leest men:

Eindelijk heeft men, zoo als ieder weet, sommigen onzer belagchelijke en vreesselijke barrikaden gerazeerd, en waarschijnlijk zoude men ze wel allen doen verdwijnen, indien men niet schroomde te bekennen dat men ongelijk gehad heeft met ze op te rigten. Naar het schijnt heeft de stedelijke regering de slooping verzocht van onderscheidene dier schansen en grachten, die als zoo vele gedenkteekenen of van des heeren *de Brouckère* kanonnenkoorts of van zijne hooge militaire bekwaamheden kunnen getuigen. Zoo men ons verzekert, heeft mijnheer de Minister dezen maatregel toegestaan, onder beding dat de stad er de kosten van zoude dragen. Zoo werpt mijnheer *de Brouckere* onze stad het onderst-boven op kosten van den Staat, en hij vergunt dezelve te herstellen ten koste harer ingezetenen. Heet dat niet, het geld bij uitstek wel besteden, en was het noodig om onder ons zoo veel schrik en angst, en tegen over den vijand zoo veel vrees en ontzetting te verspreiden? Overigens, indien de barrikaden noodig zijn (hetwelk een ongerijmd denkbeeld is), waarom dan er de slooping van toegestaan? Zijn ze niet noodig, dan moet hij, die ze gemaakt heeft ze weder wegmaken. Wij tarten mijnheer *de Brouckere* dit dilemma te ontspartelen.

— Volgens tijdingen uit Antwerpen moet men aldaar zoodanig voor een uitval van het kasteel beducht zijn, dat men alle de toegangen van de stad naar de zijde der esplanade versperd heeft, en bij het minste schot dat men hoort vallen is de schrik zoodanig om elks hart geslagen, dat men elkander vraagt of het nog geen tijd is om te vlugten, terwijl er huisgezinnen zijn, die altijd een gedeelte van hunne kostbaarste voorwerpen ingepakt houden, ten einde in tijd van nood dadelijk gereed te zijn om de vlugt te kunnen nemen.

— Algemeen is de klagt die in de Belgische steden over de ellende opgaat, daar er niets te werken valt; verschrikkelijk is het vooruitzigt dat de eenigzins gegoede lieden, die wegens hunne zaken de stad niet wel kunnen verlaten, zich voorstellen indien de winter eenigzins streng wordt. De armen geen werk hebbende, voornaamste gevers van vorige jaren vertrokken zijnde, zullen wij, dus zeggen zij, wel genoodzaakt zijn, zoo lang te geven als wij maar iets hebben, ten einde de beroöide toestand der lagere volksklasse, haar niet aandrijft om ons te plunderen, en hoe lang zullen wij bij den kwijnenden handel, het geven kunnen volhouden? — De Gentenaren, die het minst van alle Belgen een dergelijk lot verdiend hebben, moeten wij in dezen van harte beklagen, maar den Antwerpenaren zouden wij kunnen toeroepen dat alles hebt gij ruimschoot verdiend, door van uit uwe krachten, op eene weerlooze en niets vrgdenkende, bezetting te vuren, door het gemeen tot oproer aan te zetten en de meest weldenkende uwer medeburgers te doen uitplunderen. Naar wij vernemen zoude ook een der te Antwerpen geplunde kooplieden, de Heer *de Kok*, een man die jaarlijks 25 à 30 schepen uitzond, zijn voornemen te kennen gegeven hebben van zich te Rotterdam te vestigen.

Een der zonderlingste gevallen van Slaapwandeling heeft onlangs te Cove, in Ierland, plaats gehad. Zondag-avond 27 Novemb. kwam een zekere LYONS, werkman in dienst van den Kargadoor FITZ PATRICK, ten 9 ure des avonds in eenen staat van volkomen frischheid te huis, en begaf zich terstond naar bed. Omstreeks twee uren des morgens zagen de wachts tot hunne groote verbazing op omtrent 100 ellen van den wal eenen man in het water liggen. Het volk van eenige langs de kade liggende schuiten spoedde zich naar de aangewezen plaats en grepen den drenkeling; doch, o wonder! de geredde had niet het minste denkbeeld van zijnen gevaarlijken toestand, en niet dan met de uiterste moeite wist men hem te beduiden, dat hij niet in zijn bed lag. De meest bevreemdende omstandigheid was, dat die man zijne woning te middernacht had verlaten, en, circa twee mijlen ver, langs een zeer moeijelijken en gevaarlijken weg tot bij eene fabrijk te Whitepoint was gewandeld en daar te water gegaan. Hij moet vervolgens anderhalve Engelsche mijl (een half uur) rondgezwommen hebben, toen men, tot zijn geluk, hem ontdekte, toesnelde en hem naar alle waarschijnlijkheid aan eenen waterdood ontrukte.

MENGELINGEN.

ZAMENSPRAAK OVER DE KOMETEN.

(Ingezonden.)

A. Er wordt tegenwoordig zoo veel gesproken over de verschijning eener Komeet in 1832, en daar gij nog al een liefhebber van de Natuurlijke Historie, en inzonderheid van de Sterrekunde zijt, en dienaangaande veel leest en onderzoekt, zoude ik uwe gevoelens daar gaarne eens over willen hooren. — Gelooft gij dat er in dit jaar nog eene Komeet verschijnen zal?

B. Ja! dat geloof ik zeker.

A. Zoude hij ons ook zeer nabij komen?

B. Deze afstand is bekend.

A. Eilieve! verhaal mij daar eens iets van; — ik ben wel nieuwsgierig, maar in dit stuk zeer onbegrijpelijk; — heeft de verwacht wordende Komeet of Staartster ook eene naam?

B. Ja, men noemt hem de *Vielasche komeet.*

A. Hij schijnt dus bekend te zijn.

B. Wel, zeker; op den 27sten Februarij 1826 ontdekte zekere Oostenrijksche Kapitein, met name VON VIELA (waarna zij aldus genaamd werd) deze Komeet, te *Josephstad*, en berekende haren omlooptijd op 6¾ jaren, zullende echter na dit tijdvak op eene veel grootere nabijheid tot onze aarde komen dan toen.

A. Is dit verschil bekend?

B. Ja, in 1826 kwam zij op den kortsten afstand niet nader aan de loopbaan der aarde als 52,000 geographische mijlen.

A. Hoe groot is zulk een mijl?

B. 15 zulke mijlen staan gelijk aan 20 Hollandsche uren.

A. En hoe na komt de Komeet nu?

B. Volgens den Hooggeleerden en algemeen beroemden Dr. OLBERS, te *Bremen*, zijnde eene der grootste Sterrekundigen van dezen tijd, zoude zij de loopbaan der aarde op twee plaatsen snijden, en de aarde tot op 4000 mijlen naderen.

C. Dan hebben wij hier geen nood, dat is nog wel viermaal zoo ver als van *Amsterdam* naar *Paramaribo*; dus geene vrees.

B. Niet! begrijp eens dat ze ons 13 malen nader komt als de maan, loopende in hare Eliptische Circel tusschen de loopkringen van maan en aarde door — dat.....

C. Maar wat is eene Eliptische Cirkel?

B. Ovaal; verbeeldt u maar een hoenderei in de lengte, alschoon een duisfang cirkel geene juiste bepaling van breedte, naar diens lengte heeft.

C. Maar zou die Staartster ons kwaad doen?

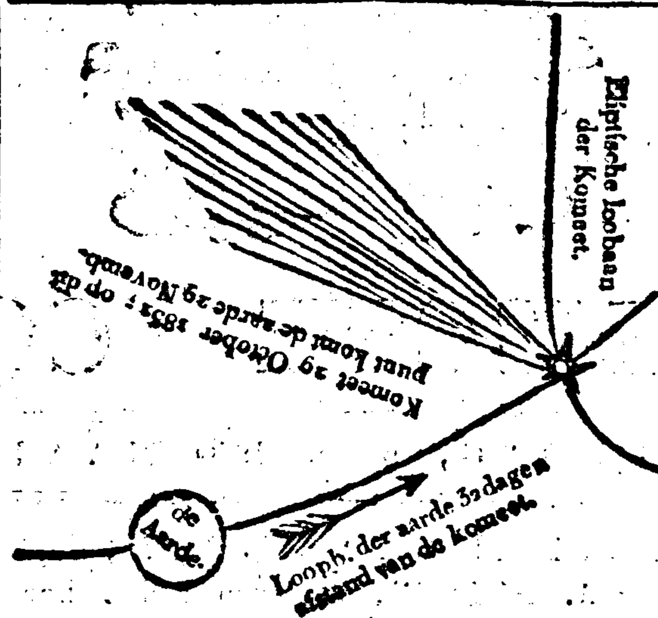
B. Waarschijnlijk ja; — begrijp eens hoe klein de maan is, en welk een onzeggelijken invloed zij op onze dampkring, de zeeën, eb en vloed, menschen, dieren, en het geheele plantenrijk uitoefent; niettegenstaande zij 13 malen verder van ons verwijderd is als de plaats waar zich de Komeet vertoonen zal. — Het is niet waarschijnlijk, maar zelfs vrij zeker, dat de zee door hare aantrekkingskracht eenige honderd voeten rijzen zal.

A. Nu, dan is het afgedaan.

C. Sprookjes, sprookjes, uit de oude doos! toen men de staarten dezer sterren voor de geeselroeden des hemels aanschouwde, en er honger, pest, bloedige oorlogen, en al wat ijsselijk was, uit te voorspellen wist.

A. Vier duizend mijlen!... het is voor hemelbollen toch eene nietsbeduidende afstand.

B. Ja, en dan moet de Komeet niet zoo als vroeger door de aantrekking van deze of geene planeet, hetzij *Uranus*, *Saturnus*, of meer waarschijnlijk *Jupiter*, in hare loop worden opgehouden, of er zoude eene totale botsing en verbrijzeling ontstaan kunnen, daar de aarde slechts 32 dagen later het punt passeert, waar de Komeet de doorsnede haren loopbaan maakt. De Komeet gaat, volgens den Wiskundigen OLBERS, den 29 October 1832, door dit noodlottig punt, en de aarde den 30 November daaraan volgende. Dus staan wij op den 29 October in eene circel van 360 graden nog geene 30½ graad van elkander (zie dat gedeelte der circel in het onderstaand figuur:)

C. Wel wat eene schoone teekening en graveur! — Wat neme de Kunsten en Wetenschappen tegenwoordig eene hooge vlugt.

B. Het is slechts eene ruwe houtsnede, ter verduidelijking van het geschrevene.

A. Is het niet duidelijk en klaar?

C. O, razend, als modder en koffijdik!

A. Wat gij niet begrijpt veracht gij.

C. Het is mij te fijn, ik moet de bril eens opzetten.

A. (tegen B.) Het hangt er dus geheel en al aan af op welk tijdstip zij de loopbaan dezer aarde snijd, — waren wij op dat oogenblik maar juist 6 maanden van dat punt verwijderd, dan hadden wij de geheele diameter onzer loopbaan, tot eene tusschenruimte.

C. Nu, ik zal er mijne leefwijze niet om veranderen; waarom zouden zulke aanrakingen dan niet meer gebeurd zijn?

B. Zeg dat niet; de *mogelijkheid* bestaat er dat eene Komeet tegen deze onze aarde zoude kunnen aanbotsen, laat staan, hare nadeeligen invloed bij eene korte nadering door aantrekkingskracht zoude kunnen doen gevoelen, het is *zeer mogelijk* dat een Komeet op ons nedervalle en deze aarde in stukken en brokken van één doet splijten.

C. Gelooft gij dat?

B. Ja, en men beweert dat er van iets dergelijks voorbeelden zijn. Uit de ontdekte gaping tusschen de Planeten *Mars* en *Jupiter* maakte men in de vorige eeuw reeds op, dat er zich tusschen deze beide Planeten waarschijnlijk nog eene zou bevinden, en men ontdekte op den eersten dezer 19de eeuw, inderdaad eene planeet, die men eerst naar haren Ontdekker, *Piazza*, doch naderhand *Ceres* noemde. Behalve deze Planeet of Dwaalster heeft men aldaar naderhand nog 3 anderen ontdekt, die men de namen van *Pallas*, *Juno* en *Vesta* heeft gegeven, bevindende zich allen tusschen *Mars* en *Jupiter*, en wel nagenoeg op denzelfden afstand van de zon, welke zich echter in uit elkander loopende banen bewegen. Nu veronderstellen de Geleerden, dat hier vroeger maar ééne planeet zoude zijn geweest, die door het een of ander toeval (gelijk b. v. door eene botsing met eene Komeet) geweldig van een gesprongen is in verscheidene kleinere stukken, welke door dezelfde zwaarte of aantrekkingskracht bestuurd, rondom de zon zijn blijven loopen, en wel 1°. omdat zij allen zeer klein zijn, en 2°. omdat zij op omtrent denzelfden afstand zijn gebleven, en het berekenbaar is, dat wanneer zulk eene geweldige van een barsting plaats vindt, ieder brok, zoo ver van een wijkt, als de kracht der uitbarsting te weeg kan brengen en nergens heen kan vallen, maar, even als de andere planeten, rondom de zon moeten blijven voortloopen. (*)

A. Ik zoude de vraag: of de jongsten dag door de uitwerking eener Komeet zoude kunnen worden te weeg gebragt, — nimmer met een stellig *neen* willen beantwoorden.

C. Als ik u was, zoude ik mij maar bij voorraad aan boord van de Stoomboot de *Atlas*, welke zeer goed voor drijven geschikt is, inschepen!

A. Niemand zal het wagen de juiste gevolgen dezer Komeet vooraf te bepalen. Maar, alles in aanmerking nemende, zal de bedaarde Natuuronderzoeker niet zonder bedenkelijkheid de verschijning derzelve te gemoet zien, zij komt met eene verbazende snelheid, onmetelijk ver uit de hemelruimte herwaarts, en vliegt als een vuur-kolom tusschen de overige ligchamen van ons zonnestelsel door, en heeft in betrekking tot ons middenpunt de zon, als een aantrekkingspunt van haren loopbaan, wel is waar eenen vasten loop, doch ten opzigte der planeten heeft zij als deze onderling geenszins eene zoo regelmatige positie, zoodat zij in de werkkring van deze of geene planeet komende, groote storenis te weeg kan brengen, kunnende deze Staarsterren als niet periodisch zijnde, voor dwaalsterren, welke aan baan en tijd onveranderlijk verbonden zijn hoogst gevaarlijk worden, en te meer gevaarlijk, doordien zij in alle rigtingen en onder alle hoeken, de loopbaan dezer aarde, of die der andere Planeten doorsnijden kunnen.

C. Wie weet, als die snijpartij goed afloopt of zij nog nog met geene andere kloot caramboleerd?

A. Wie spreekt hier nu over het Billardspel?

C. Hoor, JEDOCUS! je zit er in, weest maar niet bang.

A. Nu, men kan er zoowel te ligt als te zwaar over denken; ik houde al die praatjes voor fut en apekool, en anders niets; dat er wat gebeurd, geloof ik zeker.

B. Dat lijdt geen twijfel.

A. Maar wanneer is het gevaar grooter op Maandag, den 22sten of den 29sten October?

C. Nu, dat zal een drukke Maandag geven.

B. Sommige Geleerden stellen dat het gevaar den 22sten October begint en den 29sten op zijn hoogste is.

C. Met November zullen wij het dus wel te boven zijn.

A. Als er maar geen tweede Komeet komt, want men spreekt ook van eene Komeet in 1834.

B. Ja, dat is de *Hallysche Komeet*, derzelver omlooptijd is ruim 75 jaren. Vier harer omloopen om de zon zijn bekend, daar zij zich voor zoover ons bekend is, vijfmalen vertoond heeft. — Men zag haar voor het eerst in 1456, bevindende zich op den 8sten Junij 11,700,000 geographische mijlen van de zon verwijdert, met eene heldere staart, welke zich meer dan ⅓ over het geheele luchtruim uitstrekte. — Daarop verscheen zij in 1531, zijnde op den 25sten Augustus 100,000 mijlen minder van de zon verwijderd dan de vorige keer. — In 1607 verscheen zij voor de derdemaal, en was op den 26sten October 150,000 mijlen meer dan de tweedemaal van de zon verwijderd, zijnde voor ditmaal in haren loop, waarschijnlijk door de kracht van *Jupiter* opgehouden, als bedragende 76 jaren, 2 maanden en 1 dag. — Ten vierdemale verscheen deze Komeet in 1682, en was op den 14 September het digtste bij de zon, en wel op eene afstand van 21,650,000 mijlen. HALLEY nam haar nu naauwkeurig waar, waardoor zij ook naar hem genoemd is. — Eindelijk verscheen zij nogmaals in 1759, en was op den 13den Maart genoegzaam even ver van de zon verwijderd als bij hare vierde verschijning, en wordt als nu tegen het einde van het jaar 1834 terug verwacht, misschien wanneer zij door de aantrekkingskracht van *Uranus*, *Saturnus* of *Jupiter* in haren loop terug gehouden wordt, zal hare verschijning niet voor 1835 of 1836 plaats vinden. Dan de tijd nadert met snellen vaart en zal ons leeren wat er van zijn zal; echter zal de Komeet van 1834 ons door de groote afstand harer loopbaan, van die dezer aarde, niet kunnen schaden.

C. En vooral dan niet, wanneer de Komeet van 1832 ons reeds verpletterd heeft.

A. Spot er maar niet mede.

B. Dit vindt in alle zaken en omstandigheden het meeste plaats, door menschen die er het minste over oordeelen kunnen.

PARAMARIBO, 6 Maart 1832. L. M.

(*) Zie v. Bolstra Naturk. Schoolboek, D. I, bladz. 94 en 96.